

Pārskats
par veiktajām darbībām doktora studiju programmas
“Psiholoģija” pilnveidei
2017./2018. akadēmiskajā gadā

1. 2017./2018. ak. g. anketēšanas rezultātu analīze

Doktoranti aizpildīja RSU elektronisko anketu (vērtējums 4 vai 5 baļļu sistēmā). Kopā, izvērtējot dažādus StK, rudens semestrī anketas aizpildīja tikai 13–25 % doktorantu. Pēc pārrunām par anketu lomu atgriezeniskās saites nodrošināšanā pavasara semestrī anketas aizpildīja 63–75 %. Iegūto datu analīze par pavasara semestri liecina, ka vidējais vērtējums ir 3,5 balles.

Tomēr, izvērtējot anketas jautājumus un uzklusot mutisku atgriezenisko saiti no doktorantiem, var konstatēt, ka ne visi jautājumi ir piemērojami un pamatoti attiecībā uz doktora studiju programmas vērtējumu, jo šajā līmenī studijas ir organizētas saskaņā ar Zalcburgas deklarācijas pamatprincipu (2005), kas nosaka: doktorantūras studijas ir trešais Boloņas cikls un tas ir atšķirīgs, notiek citā virzienā, salīdzinājumā ar iepriekšējiem posmiem, izmantojot atšķirīgus instrumentus, respektīvi, doktorantūra ir individuāls attīstības ceļš, kur augstskola izveido kvalitatīvu, stimulējošu un vienlaikus ietverošu pētniecības vidi.

Tāpēc studiju programmas StP vadītāja regulāri – pēc katra StK – aptaujāja doktorantus mutiski, un divas reizes akadēmiskajā gadā (katra semestra noslēgumā) aicināja doktorantus kopā ar darba vadītājiem uz izvērstu refleksiju par studiju procesu, saņemot 100 % visu doktorantu atgriezenisko saiti par StP un organizāciju.

Pēc atgriezeniskās saites saņemšanas tika veikta iegūto rezultātu analīze un apspriešana ar doktorantiem un docētājiem izmaiņu plānošanai. Proti, notika iegūto rezultātu izvērtējums, lai pieņemtu lēmumus par nepieciešamiem pasākumiem studiju darba pilnveidei un zinātniskā darba organizācijai. Atgriezeniskā saite tika apspriesta arī RSU Psiholoģijas studiju virziena kvalitātes padomes (SKP) sēdē, lai identificētu un formulētu iespējamās izmaiņas StP kvalitātes uzlabošanai.

Nemot vērā, ka StP tika īstenota pirmo gadu, StP vadītāja hospitēja StK vai atsevišķas lekcijas un nodarbības visos StP kursus un ar docētājiem pirms un pēc lekcijām vai nodarbībām un pēc katra StK noslēguma pārrunāja lekciju vai nodarbību mērķi un darba procesu, tā atbilstību StP saturam, plānojumam, vērtēšanas kritērijus u. tml.

Kā redzams studiju procesa kvalitātes izvērtējumā, īpaša uzmanība tika veltīta atgriezeniskās saites nodrošināšanai un visu pušu iesaistei. StP vadītāja kopā ar SKP locekļiem, doktorantiem un docētājiem regulāri analizēja atgriezenisko saiti, par to, kā attīstīt StK saturu un plānošanu, kā mērķtiecīgāk sekmēt zinātnisko darbību, attīstot kvalitatīvu, stimulējošu un vienlaikus ietverošu pētniecības vidi. Saskaņā ar ieteikumiem tika precizēti StK apraksti.

2. Studiju programmas, tajā ietilpstošo studiju kursu rezultātu un standartu savstarpējās atbilstības analīzes (kartēšanas) būtiskākie rezultāti

Noderīgs instruments StP un StK attīstībai bija kartēšanas rīks par StP un StK rezultātu formulējumiem un to atbilstību 8 EKI/LKI līmenim un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, studentcentrētai pieejai; par StK rezultātu saistību ar StP rezultātiem; par StP iekļauto StK pamatotību, saskaņā ar StP noteiktajiem studiju rezultātiem; par StK apguves pēctecības atbilstību; par nepieciešamām izmaiņām StP plānā u. c.

Pēc kartēšanas tika konstatēts, ka kopumā StP iekļautie StK ir pamatoti, ir izveidoti pēctecīgi, ka StP studiju rezultāti ir ietverti StK. Kartēšanas laikā tika identificēta neprecizitāte un tika precizēts studiju rezultātu kompetences sadaļas formulējumus, t. i., tika formulēti pieci rezultāti (iepriekš trīs). Neprecizitāte formulējumā bija saistīta ar nepietiekamu uzmanību projektu vadības prasmes un kompetences attīstībai StK saturā un pašizaugsmei atbilstoši EKI ietvertajam formulējumam.

Lai gan EKI 8. līmenī nav akcentēta pedagoģiskā darba nozīme, tā ir svarīga StP sastāvdaļa, jo doktoranti tiks un tiek iesaistīti arī studiju darbā.

Ar iegūtajiem kartēšanas rezultātiem tika iepazīstināti SKP locekļi un doktorantūras SKP locekļi. SKP notika diskusija par projektu vadības kompetences attīstības veidiem doktorantiem un tās vērtēšanas kritērijiem. Viens no risinājumiem – aktīvāk iesaistīt doktorantus Veselības psiholoģijas un pedagoģijas katedras rīkotās ikgadējās starptautiskās konferences “Personība un veselība: starpdisciplinārā pieeja” organizācijas komitejā.

Ar kartēšanas rezultātiem tika iepazīstināti arī doktoranti, docētāji un promocijas darbu vadītāji.

Kartēšanas rezultāti un to kopsavilkums tika analizēts arī RSU Studiju departamentā, un tika saņemta atgriezeniskā saite par kartēšanu un tās secinājumiem (sk. turpmākajā izklāstā un sk. 1. pielikumu *Kopsavilkums par veikto kartēšanu* un 2. pielikumu *Aizpildītais kartēšanas rīks*).

I Programmas rezultāti, to atbilstība 13.06.2017 MK Not.322 prasībām

1. Izskatot studiju rezultātus, tie pilnībā nosedz tās prasības, kuras tiek izvirzītas MK noteikumos un atbilst programmas LKI/EKI līmenim.

II Programmas kartējums

1. Apskatot Rezultātu karti, var redzēt, ka katra studiju rezultāta sasniegšana tiek nodrošināti ar vairākiem studiju kursiem un nonākšana pie rezultāta ir secīga.
2. Apskatot Kursu karti, var redzēt, ka katrs kurss ir iekļauts vairāku studiju rezultātu sasniegšanai un nonākšana pie rezultāta ir secīga.
3. Apskatot programmas karti, sasniedzamie rezultāti atbilst programmas EKI līmenim, kurā paredzēts, ka zināšanas tiek apgūtas padziļināti un praksē

III Kartēšanas secinājumi studiju programmas pārskata ziņojumā

Ziņojumā norādītās veiktās darbības un gūtie secinājumi liecina par to, ka kartēšana ir veikta pilnvērtīgi un ir padziļināti analizēti visi aspekti, kādus nodrošināja izstrādātais rīks un tajā iekļautā informācija.

Saskaņā ar kartēšanas rezultātiem izmaiņas tika veiktas pavasara semestra StK aprakstos un vērtēšanas kritērijos, kā arī studiju un zinātniskā darba organizācijā, īpašu uzmanību pievēršot zināšanu izplatīšanas un projektu vadības kompetences attīstībai, tostarp zinātnisku referātu un publikāciju sagatavošanai, iesaistei konferenču organizatoriskajā darbā (atbildīgā – prof. K. Mārtinsone).

Otrā semestra sākumā un studiju gada noslēgumā doktorantiem tika sniegta atgriezeniskā saite par veiktajiem un plānotajiem uzlabojumiem StP saturā un organizācijā.

4. Studiju programmas SVID analīze

Iekšējie faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Doktora StP attīstība ir saskanīga ar RSU stratēģiju un mērķiem. • Ir nodrošināts labs ietvars doktora StP programmas attīstībai, ir atbilstoša doktora studiju administrēšana (Doktorantūras nodaļa), kas organizatoriski vieno un stiprina visas RSU doktorantūras programmas. • RSU reputācija un izveidotā kvalitātes sistēma sekmē doktorantu rekrutēšanu. • RSU tradīcijas un kapacitāte sekmē iespēju attīstīt starpdisciplinārus pētījumus un pozicionēt StP virzību uz zinātnisko pētījumu attīstību un zināšanu izplatīšanu psiholoģijā veselības aprūpes kontekstā. • Ir attīstīta sadarbība ar ārzemju augstskolām un mācībspēkiem, kas sekmē akadēmiskā personāla mobilitāti un vieslektoru piesaisti. • StP realizācijā ir iesaistīti pieredzējuši un kvalificēti mācībspēki (t.sk. ārvalstu viesdocētāji), kuri veic zinātnisko darbu dažādās zinātņu nozarēs, kas nodrošina starpdisciplināru un mūsdienīgu skatījumu. • RSU nodrošina nepieciešamos resursus, proti, zinātnisko un mācību aprīkojumu (tostarp Psiholoģijas laboratorija), infrastruktūru, informāciju tehnoloģijas, bibliotēkas resursus (tostarp pieeju datubāzēm). • RSU iekšējā kultūra sekmē virzību uz sadarbību, iesaisti, daudzveidīgas atgriezeniskās saites sniegšanu un saņemšanu, kas nodrošina studiju procesa pilnveidi un attīstību. • Studiju laikā doktorantiem ir nodrošināta iespēja piedalīties zinātniskajās konferencēs RSU, tostarp psiholoģijā, publicēt pētījumu rezultātus, kā arī iespēja piedalīties starptautiskās konferences <i>SIE</i> darbā un veidot starptautiski citējamu publikāciju Psiholoģijas sekcijā. • Doktoranti ir motivēti piedalīties konferencēs, kongresos un semināros Latvijā un ārzemēs. • Doktoranti ir iesaistīti Veselības psiholoģijas un pedagoģijas katedras un Socioloģijas un psiholoģijas katedras darbā kā mācībspēki. • Ir veikta kartēšana un ir nodrošināta daudzpusīga atgriezeniskā saite, kas ļauj izdarīt secinājumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem StP. • Ir izstrādāta kolektīvā monogrāfija “Zinātniskā rakstīšana un komunikācija”, kurā cita starpā aprakstīti starptautiskās pieredzes gūšanas prakse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nebija pieejami granti, kas atbalsta doktorantu pētniecisko darbu vai zināšanu izplatīšanu. Šis fakts doktorantus, kuri studē par saviem personīgajiem līdzekļiem, nostāda nelabvēlīgā situācijā. • Nav attīstīta doktorantu mobilitāte. • Tā kā studiju programma ir jauna – īstenota vienu akadēmisko gadu –, ir jāturpina attīstīt izpratne par šīs programmas specifiku un iespējamo starpdisciplināro sadarbību. • Mācībspēkiem ir salīdzinoši neliela pieredze starptautisku pētniecības grantu piesaistē. • RSU vēl nav izveidota promocijas padome psiholoģijā.

Ārējie faktori	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Izmantot zinātnes politikas dotās iespējas un vairāk iesaistīties valsts definētajās prioritārajās pētniecības nišās, sekmēt docētāju un doktorantu iesaisti dažādu pētniecības projektu izveidē. • Stiprināt internacionalizāciju, piesaistot vieslektoros no attīstītajām Eiropas universitātēm / pētniecības centriem, iesaistoties starptautisku pasākumu organizēšanā, attīstot mobilitāti, t.sk. piedaloties <i>Erasmus</i> programmā. 	<ul style="list-style-type: none"> • Salīdzinoši niecīgs zinātnes finansējums valstī un nepietiekams valsts finansējums doktorantūras programmām. • Studijas doktorantūrā nestimulējoša sociāli ekonomiskā situācija valstī kopumā. • Nepietiekošs sabiedrības pieprasījums pēc augsti kvalificētiem speciālistiem. • StP programmā nav budžeta vietu, studijas tiek finansētas tikai no doktorantu līdzekļiem, kam var būt nelabvēlīga ietekme uz studiju rezultātiem (laika trūkums) un mobilitātes iespējām. Finansiālo problēmu dēļ doktorantiem nepieciešams savienot studijas un darbu, kas var kavēt studiju pabeigšanu plānotā laikā. • Pasniedzēju zems atalgojums, kas ilgtermiņā neveicina doktorantu pievēršanos pedagoģiskajam darbam RSU.

Lai saglabātu/noturētu StP stiprās puses, tiks veiktas šādas darbības:

- doktora StP “Psiholoģija” attīstība arī turpmāk tiks stingri saskaņota ar RSU stratēģiju un mērķiem;
- tiks nodrošināta savlaicīga un kvalitatīva informācijas apmaiņa ar RSU Doktorantūras nodaļu;
- tiks nodrošināta atbilstoša iesaiste RSU kvalitātes sistēmā, tostarp, lai īstenotu atgriezeniskās saites sniegšanu un saņemšanu; atgriezeniskā saite no visām iesaistītajām pusēm arī turpmāk tiks integrēta StP attīstībai;
- notiks turpmākā attīstība sadarbības stiprināšanai ar RSU medicīnas bloku starpdisciplināru pētījumu īstenošanai (tostarp kā promocijas darbu līdzvadītāji piesaistīti mācībspēki no medicīnas bloka) un psiholoģijā zināšanu izplatīšanu veselības aprūpes vidē;
- notiks turpmākā sadarbības stiprināšana ar ārzemju augstskolām un mācībspēkiem, lai sekmētu akadēmiskā personāla mobilitāti un vieslektoru piesaisti, tostarp iesaistoties RSU Zinātnieku naktī, RSU Zinātnes nedēļā, rīkojot 5. Starptautisko konferenci “Personība un veselība: starpdisciplinārā pieeja”, iesaistoties starptautiskās konferences “Sabiedrība. Izglītība. Integrācija” darbā, t. i., organizējot Psiholoģijas sekciju un starptautiski recenzētu rakstu izdošanu;
- tiks attīstīta sadarbība ar RSU Psiholoģijas laboratoriju;
- tiks analizēti un uzturēti nepieciešamie informācijas resursi sadarbībā ar RSU bibliotēku;
- doktoranti arī turpmāk tiks motivēti piedalīties zinātniskajās konferencēs, kongresos un semināros Latvijā un ārzemēs;
- doktoranti arī turpmāk tiks iesaistīti Veselības psiholoģijas un pedagoģijas katedras un Socioloģijas un psiholoģijas katedras darbā kā mācībspēki.

Lai mazinātu vājās puses, tiks veiktas šādas darbības:

- tiks sekmēta doktorantiem pieejamo grantu apguve, lai atbalstītu doktorantu pētniecisko darbu un/ vai zināšanu izplatīšanu;
- turpināsies darbs, lai attīstītu izpratni un starpdisciplināru sadarbību;
- iespēju robežās tiks sekmēta doktorantu mobilitāte, iesaistoties ERASMUS + programmā;
- tiks sakārtota nepieciešamā dokumentācija, lai RSU izveidotu promocijas padomi psiholoģijā.

Lai izmantotu iespējas, tiks veiktas šādas darbības:

- tiks sekmēta mācībspēku iesaiste pētniecības projektu izveidē un doktorantu iesaiste pētījumu projektos;
- tiks sekmēta internacionalizācija.

Lai mazinātu ārējo draudu ietekmi, tiks veiktas šādas darbības:

- tiks sagatavots nepieciešamais pamatojums valsts finansējuma nodrošinājumam;
- tiks stiprināta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām (tostarp iesaistoties Latvijas Psihologu biedrības padomes darbā), lai sekmētu sabiedrības pieprasījums pēc kvalificētiem speciālistiem.

4. 2017./2018. ak. gadā veiktās izmaiņas studiju programmā

Saskaņā ar kartēšanas rezultātiem, kuros tika identificēta nepilnība – nepietiekama projektu vadības kompetences attīstība – ir precizēti StP rezultāti. Tie ir formulēti šādi:

- 1) analizē un skaidro mūsdienu psiholoģijas attīstības tendences un likumsakarības, diskutē par aktuālajām teorijām un atziņām psiholoģijā veselības aprūpes kontekstā, padziļināti izprotot pētniecības metodoloģijas jautājumus;
- 2) patstāvīgi izstrādā būtiska apjoma oriģinālu pētījumu psiholoģijā, lietojot mūsdienu zinātnes prasībām atbilstošu metodoloģiju, kritiski izvērtē iegūtos rezultātus un izplata tos, sagatavojot prezentācijas konferencēs un publicējot zinātniskus rakstus (tostarp starptautiski citējamus), tā veicot ieguldījumu psiholoģijas zināšanu robežu paplašināšanā vai sniedzot jaunu izpratni esošām zināšanām un to lietošanai praksē;
- 3) veic zinātnisko komunikāciju par savu zinātniskās darbības jomu ar plašākām zinātniskām aprindām un sabiedrību kopumā, t.sk. sagatavo un lasa lekcijas un vada seminārus, atbilstoši mūsdienu pieaugušo pedagoģijas sasniegumiem;
- 4) patstāvīgi paaugstina savu zinātnisko kvalifikāciju un uzņēmumus, iestādēs, organizācijās īsteno vai vada pētnieciskus vai attīstības projektus, tostarp demonstrējot psiholoģijas nozares starptautiskiem kritērijiem atbilstošus sasniegumus;
- 5) risina nozīmīgus pētnieciskus vai inovāciju uzdevumus psiholoģijā, veicot kritisku analīzi, sintēzi un izvērtēšanu, patstāvīgi izvirzot pētījuma ideju, plānojot, strukturējot un vadot liela apjoma zinātniskus projektus, arī starptautiskus, atbilstoši savām individuālajām iespējām un pētnieciskajām interesēm.

Lai sasniegtu šos rezultātus tika papildināti bibliotēkas resursi, tika precizēts studiju kursu saturs, pārbaudījumu saturs un vērtēšanas kritēriji, akcentējot pastāvīgā zinātniskā darba uzdevumus, tostarp dalību projektos un konferenču darbā.

5. Studiju programmas pilnveides priekšlikumi

Nemot vērā kartēšanas rezultātus, atgriezenisko saiti no doktorantiem, diskusiju rezultātus SKP, sadarbībā ar StK vadītājiem ir plānotas izmaiņas StK pēctecībā, saturā, tēmās, vērtēšanas kritērijos un pārbaudījumu saturā divos StK – *Psiholoģijas aktuālie pētījumi veselības aprūpes kontekstā un starpdisciplinārā pieeja* un *Mūsdienu psiholoģijas attīstības tendences un zinātniskā komunikācija*. Proti, lai mazinātu StK satura pārklāšanos un sekmētu StP mērķu sasniegšanu, tiks svītroti minētie StK un to vietā izveidoti divi jauni obligātās izvēles StK – *Zinātniskā rakstīšana un zinātniskā komunikācija* (1. gada doktorantiem) un *Mūsdienu psiholoģijas attīstības tendences un starpdisciplinārā pieeja veselības aprūpes kontekstā* (1. un 2. gada doktorantiem). Studiju kursu saturā un vērtēšanā tiešāk tiks iekļauti kritēriji iesaistei projektos, dalībai konferencēs u. tml.

StK *Zinātniskā rakstīšana un zinātniskā komunikācija* kā izvēles kursu varētu piedāvāt arī citām doktorantūras programmām.

Viens no aktuāliem jautājumiem ir saistīts arī ar e-studiju un bibliotēkas resursu attīstību, lai gan šo jautājumu paši doktoranti ir aktualizējuši minimāli.

Ir plānots StP iesaistīt arī vienu jaunu docētāju un turpināt vieslektoru piesaisti.

Studiju programmas vadītājs: Kristīne Mārtinsone

Datums: 31.10.2018.

SASKAŅOTS

Rīgas Stradiņa universitātes

Doktorantūras studiju padomē

2018. gada 6. novembra sēdē

Protokols Nr. 12-8/12

SASKAŅOTS

Rīgas Stradiņa universitātes Studiju virziena

“Psiholoģija” Studiju kvalitātes padomē

2018. gada 31. oktobra sēdē

SASKAŅOTS

Rīgas Stradiņa universitātes Dekānu padomē

2018. gada 26. novembra sēdē

Protokols Nr. 15-1/33/2018